УДК: 633.34:631.53
Кушнір М.В., аспірантка
Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН

УРОЖАЙНІСТЬ СОРТІВ СОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ НАСІННЯ ТА ПОЗАКОРЕНЕВИХ ПІДЖИВЛЕНЬ*

Соя – культура надзвичайно різноманітного використання, що пов'язано з хімічним складом її насіння, яке містить 35-42% повноцінного білка, збалансованого за амінокислотам складом. Посівні площі сої в Україні за останні 10 років збільшились на 15,2%. У вирішенні проблеми підвищення врожайності та якості зерна значну роль відіграє фактор сорту. У сучасному сільськогосподарському виробництві сорт виступає як біологічний фундамент, на якому базуються всі елементи технології вирощування. Сучасний потенціал урожайності нових сортів може проявитися лише за оптимальних умов росту та розвитку її рослин. Сорт, як біологічна система, в польових умовах завжди буде піддаватися дії нерегульованих абіотичних і біотичних факторів середовища. Тому головною умовою ефективності реалізації існуючого потенціалу сортів є розробка і впровадження у виробництво сучасних конкурентоспроможних технологій вирощування, які забезпечують оптимальні умови росту і розвитку рослин протягом вегетації.

Дослідження з вивчення впливу способу передпосівної обробки та позакореневих підживлень на урожайність сої проводили в Інституті кормів та сільського господарства Поділля НААН в 2010-2011 роках. Ґрунт дослідної ділянки – сірий лісовий середньо-суглинковий. Агрокліматичні умови місця проведення дослідів у цілому сприяли росту та розвитку рослин сої, проте дещо відрізнялись як за роками, так і порівняно із середніми багаторічними їх значеннями. В польовому досліді вивчалось два сорти КиВін (середньостиглий) та Хуторяночка (ранньостиглий). Обробку насіннєвого матеріалу проводили препаратом

Оптімайз з розрахунку 2,8 л/т, мікродобривом ТЕНСО Коктейль (100 г/т) та системним протруйником Вітавакс 200 ФФ. Мінеральні добрива вносили в дозі $N_{45}P_{60}K_{60}$. У період вегетації рослин проводили позакореневі підживлення водорозчинним добривом на хелатній основі Кропмакс (0,5 л/га). Дослідження, обліки та спостереження проводилися згідно широко апробованих методик в рослинництві.

Встановлено, що максимальна урожайність сої сорту Хуторяночка 2,92 т/га сформувалася на ділянках, де проводили передпосівну обробку насіння препаратом Оптімайзом у поєднанні з мікродобривом ТЕНСО Коктейль та протруйником і проводили два позакореневі у фазі бутонізації та утворення зелених бобів, що на 0,85 т/га більше порівняно з ділянками без обробок. Аналогічний вплив передпосівної обробки насіння та позакореневих підживлень спостерігали і на сорті КиВін, проте урожайність його була дещо нижчою, і склала 2,87 т/га, що на 0,84 т/га більше порівняно з контролем. Одержані експериментальні дані свідчать також про високу ефективність позакореневих підживлень водорозчинними добривами на халатній основі Кропмакс.

Отже, в умовах правобережного Лісостепу України проведення передпосівної обробки насіння двох сортів сої та двох позакореневих підживлень водорозчинним добривом на хелатній основі у фази бутонізація та утворення зелених бобів забезпечують кращі умови для росту і розвитку посівів та формування високого урожаю сої.

** Робота виконана під керівництвом академіка НААН, доктора с.-г. наук, професора Бабича А.О.*